

KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1. TÖRTÉNELEM (a sárgával kiemelték nem politikatörténeti témák)

5-8. évfolyam	9-12. évfolyam
<p>Ismétlődő, illetve hosszszetszeti témák:</p> <p>család és lakóhely; hétköznapok, ünnepek; gyermekek nevelése és oktatása; nők és férfiak életmódja; szegények gazdagok világa; falvak és városok; közlekedés, úthálózat, hírközlés; betegségek, járványok; öltözködés, divat; békék, háborúk és hadviselés; erőforrások, termelési kultúrák; környezet, környezet-átalakítás; felfedezők és feltalálók.</p>	<p>Ismétlődő, illetve hosszszetszeti témák: (lásd az 5-8. évfolyamnál, továbbá az alábbiak)</p> <p>államformák és államszervezet; birodalmak; hatalommegosztás formái, szintjei; reform és kompromisszum; vallások, vallásújítók; a sajtó, a tömegtájékoztatás és a propaganda; politikai és katonai szövetségek; a földrajzi környezet szerepe; kisebbség-többség; világkép, eszmék, ideológiák; korok, korstílusok; önfeláldozó magatartásformák.</p>
<p>1. Az őskor és az ókori Kelet</p> <p>1.1. Az őskori ember világa</p> <p>1.2. Az ókori Egyiptom anyagi és szellemi kultúrája.</p> <p>1.3. Ószövetségi történetek.</p> <p>1.4. Ókori keleti örökségünk (időszámítás, írás, tudományos ismeretek, vallások, építmények).</p>	<p>1. Az őskor és az ókori Kelet</p> <p>1.1. Az őskori ember világa.</p> <p>1.2. Anyagi és szellemi kultúra, vallás az ókori Kelet civilizációiban.</p>
<p>2. Az antikvitás</p> <p>2.1. Az ókori görögök: istenek, hősök, tudósok és az olimpia.</p> <p>2.2. Az athéni demokrácia és a görög-perzsa háborúk.</p> <p>2.3. Az ókori Róma alapítása.</p> <p>2.4. Hadvezérek, csaták, uralkodók az ókori Rómában.</p> <p>2.5. Újszövetségi történetek.</p>	<p>2. Az antikvitás</p> <p>2.1. Hellász – a poliszok és a birodalom: Athén, Spárta, Nagy Sándor.</p> <p>2.2. Róma a köztársaságtól a császársáig. Pannónia.</p> <p>2.3. Az antik kultúra öröksége, a filozófiai gondolkodás kezdetei.</p> <p>2.4. A kereszténység kezdetei és tanításai.</p> <p>2.5. A népvándorlás és az antik civilizáció felbomlása.</p>
<p>3. A középkori Európa</p> <p>3.1. A nyugati és keleti keresztény államiság jellemzői.</p> <p>3.2. Az iszlám vallás, az arab hódítás és kulturális hagyatéka.</p> <p>3.3. A középkori élet szinterei és szereplői (uradalmak, kolostorok, városok és egyetemek).</p> <p>3.4. A lovagi életmód és a keresztes hadjáratok.</p>	<p>3. A középkori Európa</p> <p>3.1. A bizánci és a frank birodalmak, valamint a Német-római Birodalom jellemzői.</p> <p>3.2. A hatalomgyakorlás, a társadalmi és gazdasági élet jellemzői.</p> <p>3.3. Vallási, egyházi ellentétek, hatalmi harcok, hódítások. A vallás és az egyház szerepe a középkori Európában.</p>

<p>4.5. A bizánci és az arab kultúra hagyatékai.</p>	<p>3.4. Háborús konfliktusok és hatalmi törekvések Európában.</p> <p>3.5. Nyugat-Európa válsága, Közép- és Kelet-Európa megerősödő államai.</p> <p>3.6. Európa keresztény középkori öröksége. Világképek, korstílusok.</p>
<p>4. A magyarság történetének kezdetei és beilleszkedése Európába</p> <p>4.1. Történetek a magyarság vándorlásáról és a honfoglalásról.</p> <p>4.2. Az államalapítás: Géza és Szent István.</p> <p>4.3. Az Árpád-ház uralkodói, szentjei.</p> <p>4.4. Nagy Lajos, a hódító és törvényhozó.</p> <p>4.5. Hunyadi János a törökellenes harcok élén.</p> <p>4.6. Hunyadi Mátyás portréja.</p> <p>4.7. A mohácsi csata és következményei.</p>	<p>4. A magyarság történetének kezdetei és beilleszkedése Európába</p> <p>4.1. Eredet, vándorlás, honfoglalás, államalapítás.</p> <p>4.2. Hatalomgyakorlás, államszervezet, a társadalmi és gazdasági élet jellemzői az Árpád-házi királyok idején.</p> <p>4.3. A Magyar Királyság mint európai középhatalom az Anjouk, Zsigmond és Mátyás korában.</p> <p>4.4. A magyar művelődés és kultúra feltárt emlékei.</p> <p>4.6. A török elleni harcok, a középkori magyar állam bukása.</p>
<p>5. A világ és Európa a kora újkorban</p> <p>5.1. A nagy földrajzi felfedezések.</p> <p>5.2. Vallási újítók (reformáció és katolikus megújulás).</p> <p>5.3. Fényes uralkodói udvarok.</p> <p>5.4. Az alkotmányos királyság létrejötte Angliában.</p> <p>5.5. Felvilágosult gondolkodók.</p> <p>5.6. Az észak-amerikai gyarmatok függetlenségi harcai.</p> <p>5.7. Az európai hatalmak és a gyarmatok.</p>	<p>5. A világ és Európa a kora újkorban</p> <p>5.1. Amerika ősi kultúrái, a földrajzi felfedezések és következményeik.</p> <p>5.2. Az atlanti hatalmak felemelkedése, az abszolutizmus, az angol polgárháború és következményei.</p> <p>5.3. A reformáció, a katolikus megújulás és a felvilágosodás.</p> <p>5.4. Nagyhatalmi küzdelmek a XVII-XVIII. században, a felvilágosult abszolutizmus.</p> <p>5.5. Az Egyesült Államok létrejötte, alkotmánya.</p>
<p>6. Magyarország a XVII-XVIII. században</p> <p>6.1. Végvári küzdelmek.</p> <p>6.2. Bocskai István és a hajdúk.</p> <p>6.3. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora Bethlen Gábor idején.</p> <p>6.4. Zrínyi Miklós, a hadvezér.</p> <p>6.5. A Rákóczi-szabadságharc személyiségei, céljai.</p>	<p>6. Magyarország a XVII-XVIII. században</p> <p>6.1. Küzdelmek, hétköznapi élet, kultúra a három részre szakadt Magyarországon.</p> <p>6.2. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc.</p> <p>6.3. Népesedési, társadalmi és gazdasági változások.</p>

<p>6.6. Magyarország újjáépítése a Habsburg Birodalomban. Nemzetiségi viszonyok.</p>	<p>6.4. A Magyar Királyság a XVIII. századi Habsburg Birodalomban, a felvilágosult abszolutizmus hazánkban.</p>
<p>7. Forradalmak és polgárosodás kora Európában és Magyarországon</p> <p>7.1. A francia forradalom vívmányai és árnyoldalai.</p> <p>7.2. Napóleon fölemelkedése és bukása.</p> <p>7.3. Az ipari forradalom találmányai.</p> <p>7.4. A magyar reformkor képviselői (Széchenyi, Kossuth, Kölcsey, Wesselényi).</p> <p>7.5. A forradalom és szabadságharc vezető személyiségei és céljai.</p>	<p>7. Forradalmak és polgárosodás kora Európában és Magyarországon</p> <p>7.1. A francia forradalom eszméi, irányzatai, vezetői és árnyoldalai.</p> <p>7.2. A napóleoni háborúk. Hatásuk Európára és Magyarországra.</p> <p>7.3. A XIX. század uralkodó eszméi.</p> <p>7.4. Az ipari forradalom és hatásai.</p> <p>7.5. A reformkor fő kérdései, személyiségei, a nemzeti kultúra.</p> <p>7.6. Forradalom és szabadságharc Magyarországon.</p>
<p>8. A nemzetállamok kora</p> <p>8.1. Az egységes német nemzetállam létrejötte.</p> <p>8.2. Polgárháború az Egyesült Államokban.</p> <p>8.3. A megtorlás és a kiegyezés Magyarországon.</p> <p>8.4. A dualista Magyarország jelentős személyiségei.</p> <p>8.5. Az Osztrák–Magyar Monarchia együttélő népei.</p> <p>8.6. Birodalmak versenye a világ újrafelosztásáért, élet a gyarmatokon.</p>	<p>8. A nemzetállamok kora</p> <p>8.1. Nemzetállamok kialakulása és felemelkedése Európában.</p> <p>8.2. A keleti kérdés.</p> <p>8.3. A nagy gyarmatbirodalmak, valamint Kína és Japán.</p> <p>8.4. Önkényuralom és kiegyezés Magyarországon.</p> <p>8.5. A dualista állam.</p> <p>8.6. A nemzetiségek helyzete. A zsidó-magyar együttélés.</p> <p>8.7. A modernizáció Magyarországon.</p>
<p>9. Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében</p> <p>9.1. Az első világháború jellemzői és következményei Európában és Magyarországon.</p> <p>9.2. Trianon és következményei.</p> <p>9.3. A nagy gazdasági világválság és következményei az Egyesült Államokban és Európában.</p> <p>9.4. Diktatúrák és diktátorok Európában.</p> <p>9.5. Politikus portrék a két világháború közötti Magyarországon.</p> <p>9.6. A határon túli magyarság sorsa.</p> <p>9.7. A második világháború jellemzői</p>	<p>9. Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében</p> <p>9.1. Az első világháború és a háborút lezáró békék.</p> <p>9.2. A háborús vereség következményei Magyarországon.</p> <p>9.3. Trianon és hatásai. A határon túli magyarság sorsa.</p> <p>9.4. A bolsevik ideológia és kommunista diktatúra a Szovjetunióban.</p> <p>9.5. A fasiszta ideológia és állam Olaszországban.</p> <p>9.6. Az 1929–33-as világgazdasági válság és kezelése a nyugati</p>

<p>és következményei.</p> <p>9.8. Magyarország a második világháborúban.</p> <p>9.9. A holokauszt Európában és Magyarországon.</p>	<p>demokráciákban.</p> <p>9.7. A nemzetiszocialista ideológia és a náci diktatúra.</p> <p>9.8. Magyarország konszolidációja és a revíziós külpolitika.</p> <p>9.9. A második világháború fő hadszínterei, hadi és a diplomáciai eseményei.</p> <p>9.10. Magyarország részvétele, veszteségei a második világháborúban.</p> <p>9.10. Zsidóüldözés és népiirtás, a holokauszt.</p>
<p>10. Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében</p> <p>10.1. A hidegháború: az Egyesült Államok és a Szovjetunió vetélkedése.</p> <p>10.2. A kettéosztott Európa.</p> <p>10.3. Az arab-izraeli konfliktusok.</p> <p>10.4. A szovjet megszállás és a kommunista diktatúra jellemzői Magyarországon.</p> <p>10.5. 1956-os forradalom és szabadságharc fontos személyiségei és céljai.</p> <p>10.6. A Kádár-korszak jellemzői (a megtorlástól a rendszer bukásáig).</p> <p>10.7. A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon.</p> <p>10.8. A határon túli magyarság sorsa.</p>	<p>10. Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében</p> <p>10.1. A kétpólusú világ és a fegyverkezési verseny.</p> <p>10.2. A hidegháború fegyveres konfliktusai.</p> <p>10.3. Integrációs törekvések a megosztott Európában, Nyugaton és Keleten.</p> <p>10.4. A gyarmati rendszer felbomlása.</p> <p>10.5. Magyarország a második világháború után: újjáépítés és a kommunista diktatúra kiépítése.</p> <p>10.6. A Rákosi-korszak jellemzői (államosítás, pártállam, terror).</p> <p>10.7. Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A megtorlás.</p> <p>10.8. A Kádár-rendszer kiépülése, konszolidációja, sajátosságai és válsága.</p> <p>10.9. A demokratikus átalakulás és a piacgazdaság létrejötte.</p>
<p>11. A globalizálódó világ és Magyarország</p> <p>11.1. Az Európai Unió létrejötte és az európai polgárok alapvető jogai.</p> <p>11.2. A vasfüggöny lebontása és következményei a keleti blokk országaiban.</p> <p>11.3. Globális problémák: urbanizáció, környezetszennyezés, terrorizmus, migráció, klímaváltozás.</p> <p>11.4. Az Alaptörvény, a jogállamiság</p>	<p>11. A globalizálódó világ és Magyarország</p> <p>11.1. Európai Unió története, alapelvei, intézményei.</p> <p>11.2. A Szovjetunió, Csehszlovákia és Jugoszlávia felbomlása</p> <p>11.3. A tudományos-technikai forradalom, a jóléti társadalom, a globális problémák és a fenntarthatóság.</p> <p>11.4. Az Alaptörvény, a jogállamiság intézményei a mai</p>

<p>intézményei a mai Magyarországon.</p> <p>11.5. A gazdasági élet területei és a munka világa.</p> <p>11.6. A határon túli magyarság sorsa.</p> <p>11.7. A magyarországi romák kultúrája, helyzetének változásai.</p>	<p>Magyarországon.</p> <p>11.5. Demográfiai változások, népesedés, nemzetiségek, vallási kisebbségek Magyarországon.</p> <p>11.6. A cigány (roma) társadalom története, helyzet és integrációjának folyamata.</p> <p>11.7. A határon túli magyarság helyzete, magyarok a nagyvilágban.</p> <p>11.8. A globális világ kihívásainak hatása hazánk fejlődésére.</p>
--	--